

Handbok i klassrumsledarskap

av Jonas Nilsson och Martin Karlberg

Denna läslogg utgår från fem träffar. Det finns uppgifter inför träffarna och förslag på diskussionsfrågor. Ett case att diskutera och utbyta erfarenheter kring finns för varje träff.

Dokumentet innehåller fem anteckningsrutor. Kom förberedd!

Ett tips är att redan i augusti läsa och diskutera de två första kapitlen och ha träff 1. De handlar om första mötet med en grupp elever.

Första mötet med en grupp elever & Förberedelser och förebyggande

Uppgift innan träff 1

Läs kapitel 1 och 2, s.11 - 22 och s. 25 – 38.

Fundera och ta med dig exempel på hur du bemöter/möter elever både första lektionen och under dagen. Hur gör du t.ex. när du hälsar på morgonen, när ni möts i korridor, när de kommer in i klassrummet?

Förslag på diskussionsfrågor under första träffen

Hur genomför du en tydlig lektionsstart?

Hur gör du för att avslutet innefattar reflektion, kunskapskontroll och omtanke?

Har ni gemensamma trivselregler/förväntningar i klassrummen? T.ex. kring att eleverna har rätt material med sig/framme?

Finns det klassrumsplaceringar i alla klasser/salar?

Tipsa varandra om fördjupande extrauppgifter.

Hur skapar du ett klassrum där det blir differentierad undervisning?

Case

Du är i klassrummet några minuter innan lektionen börjar och det börjar komma in elever. Du hör att de pratar illa om lektionen innan. Vad gör du?

Eller: Du hör att de använder kränkande ord. Vad gör du?

Eller: De pysslar glatt på med sitt. Vad gör du?

Plats för egna anteckningar inför och under träffen.

Förväntningar på skolprestationer och beteenden & Struktur, tydlighet och förutsägbarhet

Uppgifter innan träff 2

Läs kapitel 3 och 4, s. 41 – 58 och s. 61 – 74.

Modellering s. 66-68.

Fundera och ta med dig ett par exempel från din undervisning. Hur använder du modellering i din undervisning och i vilka av dessa har du sett gett god effekt på elevernas prestationer på lektionerna?

Hur använder vi modelleringen under hela processen/arbetsområdet och "håller den levande"?

Förslag på diskussionsfrågor till andra träffen

Kapitel 3 handlar om förväntningar på elevers skolprestationer och beteenden.

Vilka förväntningar hade du själv inför kapitlet? Positiva/negativa?

Vad tänker du om författarnas olika perspektiv på förväntningar?

Är det lätt att du som lärare sänker förväntningarna?

Hur vet du om förväntningarna är välgrundade eller ogrundade?

Hur undviker du att elevernas prestationer blir "självuppfyllande profetior"?

Vilka utmaningar ser du med att systematiskt arbeta med "saklighet och undvikande av provokationer"?

Hur uppmanar vi eleverna till delaktighet i lektionsavslut, hur gör vi lektionsavslutet viktigt för undervisningen och för eleverna? Dela goda exempel med varandra!

Case

Du har en elev som vet vad som gäller men fortsätter att utmana dig i klassrummet, gärna framför andra elever genom att inte följa dina instruktioner och tillsägelser, Vad gör du? Hur bemöter du eleven och klassen? (Eller vinkeln, hur hjälper du en kollega som är i denna situation?)

Plats för egna anteckningar inför och under träffen.

Trygghet & Trovärdighet

Uppgifter innan träff 3

Läs kapitel 5 och 6, s.77 – 96 och s. 99 – 108.

Titta på de klassrumsregler som är rådande, är de tydlig formulerade? Om inte, hur skulle de kunna bli tydligare?

Rikta frågor till elever under ett lektionstillfälle, istället för handuppräckning, och testa på att lotsa eleverna till rätt svar. Hur gick det? Vilka fördelar respektive utmaningar kan du se med detta arbetssätt?

Förslag på diskussionsfrågor till andra träffen

Hur ser du till att alla elever känner sig sedda i klassrummet?

Om en elev agerar otrevligt eller trotsigt, mot dig eller andra elever, ska du korrigera bestämt. Vad innebär det för dig?

Vad krävs för att vi ska kunna upprätthålla våra trivselregler på skolan?

Hur arbetar du med klasser/grupper för att de ska våga uttrycka sig/göra fel i klassrummet?

Vad har du upplevt som framgångsrikt i arbetet med att skapa en trygg grupp?

Vad får du för tankar kring era skolregler utifrån texten på sidan 84? Förmedlar era regler ett "varför" till eleverna? Om inte, hur kan reglerna omformuleras?

Vad gör dig trovärdig som lärare?

Vilka egenskaper tänker du att en trovärdig lärare besitter?

Hur använder du ditt personliga engagemang för att motivera eleverna?

Vilken typ av mål förmedlar du i din undervisning, lärandemål eller prestationsmål?

Har du någon elev som fokuserar på prestationsmål? Hur skulle du kunna få hen att fokusera på lärandemål istället?

"Våga fånga upp elevers sidospårsfrågor och prata om dem." Vad får du för tankar om din egen undervisning utifrån texten på s. 105?

Case

En elev svarar på en fråga från dig, men svarar "fel". En klasskompis kommenterar på ett nedsättande sätt. Vad gör du?

Plats för egna anteckningar inför och under träffen.

Att påverka elevernas beteenden positivt & Den professionella relationen mellan lärare och elev

Uppgifter innan träff 4

Läs kapitel 7 och 8, s.111 – 130 och s.133 – 149.

Anteckna goda elevsvar eller exempel på gott beteende och återkoppla detta nästa lektion.

Stanna till lite längre hos 3-4 elever under en lektion och notera vilka elever som får denna extratid. Upprepa med nya elever under veckan.

Förslag på diskussionsfrågor till andra träffen

Hur gör du när du berömmar elevernas arbeten och inte personen?

Hur gör du i din undervisning för att alla elever ska delta muntligt och hur gör du för att alla ska få lika mycket talutrymme?

Vilka är dina tankar kring "utsläckning"?

Finns det negativa beteenden hos dina elever som du kan låta bli att uppmärksamma, tror du? Varför/varför inte?

Vad tycker du kännetecknar goda relationer mellan lärare och elever?

Gör du något som förhindrar eller "sätter käppar i hjulen" för goda relationer till eleverna? I så fall, går det att ändra på detta?

En elev visar tydligt motstånd till att stärka sin relation med dig. Vad gör du?

Hur bemöter du elever i korridoren och på skolgården? Ge exempel!

Se s. 145 "Om kontraproduktiva metoder". Tankar kring detta?

Case

Du möter en elev i korridoren och ber den ta av sig skorna. Eleven struntar i det, säger något uppkäftigt och går vidare. Vad gör du?

Du är i klassrummet med din elevgrupp. En av dina elever vägrar ta fram rätt material eller vägrar göra det ni ska göra. Vad gör du?

Plats för egna anteckningar inför och under träffen.

Att ta tillbaka kontrollen & Om du utmanas av elever framför gruppen.**Uppgifter innan träff 5**

Läs kapitel 9 och 10, s. 151 – 164 och s.167 – 190.

Testa en av metoderna för att ta tillbaka kontrollen, skriv ner dina reflektioner kring det.

Förslag på diskussionsfrågor till andra träffen

När upplever du att det blir prat och oro i gruppen?

Vilka hjälpmedel använder du för att eleverna ska bli tysta och uppmärksamma?

Vi har säkert alla varit med om att tappa kontrollen i en grupp någon gång.

Reflektera över ett sådant tillfälle och analysera det utifrån den kunskap du har nu.

Istället för att framstå som en "trögtänkt dumskalle" väljer eleven rollen av en "tuffing", vilka tankar uppstår när du läser detta påstående?

Tänk på en situation där en elev utmanade dig inför gruppen och du löste det på ett fantastiskt sätt. Hur gjorde du?

Vad tänker du kring påståendet "Alla matcher behöver inte vinnas direkt"?

Fundera över de "överenskommelser" du har med enskilda elever, i vilket syfte har du dessa?

Hur vill du att en kollega ska agera om du är i konflikt med en elev?

Case

Du går förbi ett klassrum och ser och/eller hör ilska röster. Du uppfattar det som att en elev skriker åt en lärare och är allmänt aggressiv i sitt kroppsspråk. Vad gör du?

Plats för egna anteckningar inför och under träffen.